

Никола Вапцаров

Доклад

Часът е седем. –
Да губиме време
не струва.
Но гледам –
отсъствуват двама.
И знаете, мене ми идва
да псувам,
защото нехайството
значи измама,
предателство значи
към нашето дело.
Макар и шаблонно,
аз смело ще кажа,
че трябва да влеем
умът и кръвта си,
живота си даже
във нашта идея.

Аз почвам доклада.
Ако случайно
в него мъничко
мисъл не стига,
търсете виновника –
моята младост,
сърцето ми
с кръв непокорна
на тигър.

Какво ще докладвам?
Какво ще усуквам?
Да почна с войната
в Китай ли? – Излишно!
Та аз съм просмукан
от мъка
и чукам
на вашата съвест
за нещо по-висше,
което е вплетено
в нашия спомен,
което гневно
в гърдите напирва,

умира
и пак се заражда
в сърцето
и носи прекрасното име
Родина!

Ако с главите си
счупим вратите,
подпрени със мрака
на днешното време,
ако умреме
на поста си, верни
на гладния повик
на нашата ера,
това е прекрасно,
но чакайте, нека
поставим наясно въпроса. –
Далеко
не мерим ли,
твърде далеко, другари?

Аз мисля, че първата
капка, която
от своята кръв
за света ще пролея,
ще бъде за мойте
победени братя,
ще бъде за Нея!
И ти се опитай да спориш
със мене.
Та аз за секунда, за миг
ще те смажа.
Аз чувствам горещите думи на
Ленин:
„Прав е другарят Вапцаров“ – ще каже.

И тъй – към доклада.
Докладвам направо –
аз страдам!
Но някой ще каже тогава:
„Забравяш –
въпроса е толкова личен...

Ти можеш да страдаш,
тъй както обичаш,
но твоята мъка
ще трогне малцина.“
Грешите –
аз страдам за своята Родина.
Аз страдам за вас,
и за себе си страдам...
Защото живота ни бие сурово
в лицата,
а ние примигаме, братя,
защото перото си топиме ние
далече, далече –
през девет морета
и наште куплети
едва ли достигат
до робската мъка,
която в сърцето
народно е свила
възел
от змии.

Работи работник
в хлебарница „Охрид“.
Очите червени,
мишците потни.
Във стаята душно,
в сърцето студено,
в сърцето омраза
и ропот.

Работи работник
в хлебарница „Охрид“.
А вътре задушно
и сиво.
Но всеки си има
малко в живота
и радост,
и нещо красиво. –
Някаква фирма
увиснала горе,
фирма, зацапана с синьо.

Но за работника
тя е простора
над Охрид
тя е Родина.

Числа. А числата –
това е съдбата
на някакъв
беден чиновник.
В ръцете размерно
сметалото трака
като курдисан
часовник.
Това са шестнайсет
години, протекли
без радост,
ала и без мъка. Без мъка и радост
в живота човешки –
е нещо по-лошо от пъкъл!
Но ето веднъж
някой песен полека
подкарал
така от досада:
някаква песен
си пеел човека
как мътен
и кървав бил Вардар.
Сметалото спряло.
Сметалото млькнало,
станало синьо
във стаята,
сякаш от здрача.
И ето, пръв път
след шестнайсет години
човекът с числата
заплакал.
В полето, където
морето допира –
тръстика, блата
и комари.
Там привечер
чайките с крясъци викат

и дебне малария.
В блатата отровните пари
задушват,
убиват,
изсмукват живота.
И хората зли,
и с напукани устни
псуват на майка
теглото.

Те сеят, но кръстове никнат.
Децата
се раждат
със жълти зеници.
Ех, майко ле моя,
в строя тръбата
ще свика
все отбор войници!
А старите още
сънуват житата
край Струма, край Вардар
и Места.

Но някой в леглото
ръмжи и с ръката си
чергата грубо намества.
И пролет, когато
приждат ятата,
от скръб
или
атавизъм,
плодът в утробите
тъй се премята,
че пукат на майките
ризите.
А ние се тътриме
тука излишни
за нашите братя.
Жестоко!...
И с кръв по челата
живота ни пише:
„Изгубили своята посока.“

Да, пишем.
И пишеме верно и честно,
защото ни смазва живота.
Но колко от нас са
написали песни
за този незнаен
работник,
който се просва
в леглото без мисъл,
но в съня си кошмарен
мисли за Охрид,
за лодката мисли,
която в детинство
е карал?
Колко от нас
са написали песни?
Питам ви –
кой е написал?

Затуй и народа
със нас е на „Вие“ –
не чувства но свои,
ни близки.
Дълбоко в сърцето си
мъката крие
и гледа ни
някак изниско.

Послушайте, верно е,
нас ни отплесна
епохата, хляба, живота.
Помислихме ние
родината тесна
за нашите песни,
защото очите ни гледаха
нейде звездите
и чакахме само сигнала,
когато зората
със гръм ще отприщи
на дните водите
преляли.
Очите ни гледаха

само звездите,
пред нас
те не виждаха нищо.

А в Прилеп са скрити
в мъха на стените
легенди, които ни чакат.
Открий със ръката
кората на мрака,
пиши!
И не бой се нататък!

Вягъра пее в Пирина,
в скалите,
пее в усои, в увини –
колко са паднали
в боя за своя
покрив
и своята Родина!
Вягъра пее в зелените листи:
слушай
и само записвай.

Записвай го просто и честно,
тъй както
просто го пее народа –
„Заплакала е гората
все зарад Индже войвода...“.

КРАЙ

© Никола Вапцаров

Източник: Словото

Набиране: Мартин Митов

Издание: Никола Вапцаров. Съчинения, „Български писател“, С. 1979, под редакцията на Бойка Вапцарова

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11413>]